

РЕШЕНИЕ

№ 2978

гр. София, 03.05.2016 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 16 състав,
в публично заседание на 03.02.2016 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Ралица Романова

при участието на секретаря Гергана Мартинова , като разгледа дело номер **4075** по описа за **2015** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.145 – 178 от Административнопроцесуалния кодекс (АПК), във връзка с чл. 118 от Кодекса за социално осигуряване (КСО).
Образувано е по жалба на В. К. М. срещу Решение № РО-224 от 09.04.2015г. на директора на Териториално поделение на НОИ С. град (ТП на НОИ), с което е оставена без уважение жалбата ѝ срещу разпореждане № 470101/101 от 19.12.2014г. на ръководителя по „Пенсионно осигуряване”. С разпореждането на В. М. е отказано отпускане на добавка по чл. 84 от КСО от пенсия за осигурителен стаж и възраст на починалия ѝ съпруг П. А. М.. Изразено е искане за отпускане на лична пенсия за осигурителен стаж и възраст на починалия съпруг П. М., от която да бъде определена полагащата ѝ се добавка по чл. 84 от КСО или алтернативно да бъде отпусната добавка, която е по-благоприятна за нея, в размер, изчислена от личната пенсия за осигурителен стаж и възраст или от личната пенсия за инвалидност поради общо заболяване на починалия съпруг. Твърди, че съпругът ѝ е придобил право на лична пенсия за осигурителен стаж и възраст на 21.05.2012г., когато е навършил 65 годишна възраст за пенсиониране съгласно Закона за висшето образование, тъй като е бил доцент в Лесотехническия университет, но правото му не е било реализирано защото е продължил да упражнява преподавателската си професия – до датата на смъртта си на 12.05.2014г. Според жалбоподателката в нейния случай следва да намери приложение разпоредбата на чл. 83, ал.1, т.2 от КСО, по силата на която преживелият съпруг има право на наследствена пенсия, изчислена от полагащата се пенсия а осигурителен стаж и възраст на починалия съпруг, ако това е по-благоприятно. Твърди, че

неправилно е определен размера на добавката, тъй като при изчислението не е взет предвид осигурителния доход на починалия ѝ съпруг от вноски в Учителски пенсионен фонд. Изразено е искане за отмяна на решението и потвърденото с него разпореждане, като преписката бъде върната на административния орган със задължителни указания да бъде определена добавка върху получаваната от нея пенсия, изчислена на основание размера на пенсията за осигурителен стаж и възраст на починалия съпруг, като при изчисляването ѝ се вземат предвид направените вноски в С. извън осигуряването по трудово правоотношение, считано от 01.04.2001г. до деня на смъртта му.

В съдебно заседание жалбоподателката се явява лично и се представлява от адвокат Ч., който от нейно име поддържа жалбата и направените със същата искания. Претендира присъждане на направените във връзка с делото разноски.

Ответникът – директор на ТП на НОИ С. град, чрез процесуалния си представител юрисконсулт С. оспорва жалбата и поддържа становище за нейната неоснователност.

Административен съд – София град, в решаващия състав, след като обсъди доводите на страните и прецени събраните и приети по делото писмени доказателства, приема за установена следната фактическа обстановка:

От страна на П. А. М. е било подадено заявление за отпускане на лична пенсия за инвалидност поради общо заболяване на 09.12.1999г. Към заявлението е представено ЕР на НЕЛК № 1103/22.06.1999г., с която е определена трета група инвалидност. С разпореждане № 152/22.12.1999г. на ръководител ПО на П. М. е отпусната лична пенсия за инвалидност поради общо заболяване, считано от 23.06.1999г. С последващи разпореждания размерът на така отпусната пенсия е осъвременяван и изменян при представяне на допълнителни доказателства за осигурителен стаж, положен след първоначалното отпускане на пенсията и от дохода от този стаж.

С разпореждане № [ЕГН] от 25.07.2013г. на ръководителя ПО личната пенсия за инвалидност поради общо заболяване на П. М. е преизчислена на основание чл. 21, ал.2 от Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж, като размерът е изчислен на 576,25лв., с включване на осигурителния стаж и доход до 31.05.2013г. и индивидуален коефициент 2.460.

След смъртта на П. М., от страна на съпругата му В. М. е подадено заявление вх. № МП-67045/31.05.2014г., с което е направено искане да ѝ бъде отпусната добавка по чл. 84 от КСО от получаваната лична пенсия за инвалидност поради общо заболяване от починалия ѝ съпруг. В заявлението е посочено, че пенсията за ИОЗ на починалия съпруг следва да бъде преизчислена като се включи осигурителния му стаж и дохода от този стаж до неговата смърт. Към заявлението са представени удостоверение за наследници и удостоверение обр. УП-2 № 3419/26.05.2014г., издадено от Лесотехническият университет, съдържащо данни за осигурителен доход на П. М. за периода 01.06.2013г. – 11.05.2014г.

Издадено е разпореждане № [ЕГН]/11.07.2014г. от ръководител по ПО, с което на В. М. е отпусната добавка по чл. 84 от КСО в размер на 152,71лв., изчислена от личната пенсия за ИОЗ на починалия съпруг – 576,25лв., определена с разпореждане № [ЕГН] от 25.07.2013г., постановено по повод последното направено приживе от П. М. искане за преизчисление на размера на пенсията му за положен след пенсионирането му осигурителен стаж и осигурителен доход до 31.05.2013г. Впоследствие е издадено разпореждане № [ЕГН] от 28.08.2014г., с което добавката,

изчислена от личната пенсия за инвалидност поради общо заболяване на починалия съпруг е преизчислена в размер на 157,74лв., като е взет предвид осигурителния стаж и осигурителен доход на П. М. за времето от 01.06.2013г. до 11.05.2014г. /датата на смъртта му/.

От В. М., на 12.12.2014г. е подадено възражение, с което е изразено несъгласие, с това, че не е направено изчисление относно размера на добавката към пенсията ѝ, в случай че същият бъде изчислен от размера на личната пенсия за осигурителен стаж и възраст на починалия ѝ съпруг. Това възражение е прието от длъжностните лица като искане за отпускане на пенсия за осигурителен стаж и възраст на П. М., от която да се изчисли добавка по чл. 84 от КСО. Издадено е разпореждане № 470101/101 от 19.12.2014г., в което като мотив е посочено, че съгласно чл. 84 от КСО пенсионерът има право на добавка от пенсията или сбора от пенсиите, които е получавал починалия съпруг. Посочено е, че приживе П. А. М. е получавал лична пенсия за инвалидност поради общо заболяване и поради това не следва да се прави нова преценка на друг вид пенсия, като в диспозитива е разпореден отказ да се отпусне добавка по чл. 84 от КСО от пенсия за осигурителен стаж и възраст на П. А. М..

Разпореждането е оспорено по административен ред пред директора на ТП на НОИ С. град, с жалба, подадена първоначално направо пред Административен съд София град. С определение № 10700/04.03.2015г. на АССГ, 46 състав, по адм,д, № 987/2015г. жалбата е оставена без разглеждане и изпратена по компетентност на директора на ТП на НОИ С.. В отговор на жалбата е постановено оспореното Решение № РО-244 от 09.04.2015г. на директора на ТП на НОИ С. град, с което жалбата е оставена без уважение. Решението е получено на жалбоподателката на 20.04.2015г., видно от приложеното потвърждение от куриера, доставил пратката, съдържаща решението.

По делото е прието заключение на съдебносчетоводна експертиза, неоспорено от страните. След извършен преглед на наличната документация по пенсионната преписка вещото лице установява, че отпуснатата добавка към пенсия на В. М., съгласно разпореждане № [ЕГН]/23.07.2014г. е 156,83лв. Добавката по разпореждане № [ЕГН]/01.09.2014г. е 162лв. Доходите, получавани от В. М. по извънтрудови правоотношения са включени в осигурителния доход. Изчислен е размер на добавката, в случай че такава бъде отпусната от размер на пенсия за осигурителен стаж и възраст на П. М.. При изчисляване на размера на пенсията са ползвани данни от справка от регистъра на осигурените лица на НОИ при пенсиониране, обобщени суми по осигурители и години, и трудови договори за П. М. и справка от персоналният регистър на НОИ за осигурителни периоди от 01.01.1997г. – 11.05.2014г. Изчисленият размер на добавката е 222,60. Установено е, че размерът на добавката към пенсията, изчислена върху размера на пенсия за осигурителен стаж и възраст е по-благоприятен. Не е даден отговор за размера на пенсията, която би получавал П. М., ако при изчислението на същата е бил взет предвид доход, съгласно удостоверение от 28.10.2004г., издадено от НОИ – С., тъй като такова удостоверение не е представено на вещото лице и не е установено неговото наличие в ТП на НОИ.

Удостоверението е представено в настоящото производство, от страна на жалбоподателката. В същото е отразено, че в регистъра на осигурените лица в НОИ е вписан П. А. М., като осигурителни вноски се внасят по сметки на Държавно обществено осигуряване и Учителски пенсионен фонд. Не са представени данни и доказателства за наличие на осигурителни вноски, внесени на името на П. А. М. по

сметка на Учителски пенсионен фонд.

В настоящото производство е представено искане за издаване на осигурителна книжка от 28.04.2004г., подадено от П. А. М., договор от 02.04.2001г. между Средна гора АД и П. А. М. и предавателно-приемателен протокол от 28.05.2001г. Тези доказателства са представени от ответника, във връзка с извършена проверка по повод представеното удостоверение от 28.10.2004г., издадено от НОИ – С.. Договорът и приемателно-предавателния протокол са приложени от П. М. към подаденото заявление за издаване на осигурителна книжка. Други документи не са представяни. Договорено е изплащане на сума от 500,00лв. при подписване на приемателно-предавателен протокол. Не са представени доказателства, обаче за реално плащане на сумата на П. М., не са представени разписки или документи за банков превод. П. М. се е задължил да декларира получената сума, но липсват данни такава сума да е била декларирана.

При така установената фактическа обстановка съдът намира от правна страна следното:

Жалбата е подадена в рамките на 14-дневния преклузивен срок по чл. 118, ал. 1 от КСО, от надлежна страна. Съдът намира, че жалбата е недопустима, в частта ѝ, с която се оспорва Решение № РО-244/09.04.2015г. на директора на ТП на НОИ С. и разпореждане № 470101/101 от 19.12.2014г. на ръководителя на ПО, в частите им относно изчисления размер на добавката върху пенсията на В. М. и по-конкретно, че при изчислението на размера не са взети предвид осигурителни вноски на наследодателя П. М., внасяни в Учителски пенсионен фонд. Видно от подаденото от В. М. заявление с вх. № ЖП-830/12.12.2014г., със същото се заявява претенция добавката към пенсията да бъде определена като се изчисли размерът ѝ на основание определения размер на пенсия за инвалидност поради общо заболяване на П. М. и предполагаемия размер на пенсията на наследодателя за осигурителен стаж и възраст е се вземе предвид по-благоприятният размер. С разпореждане № 470101/101/19.12.2015г. е отказано отпускане на добавка на В. М. от пенсия за осигурителен стаж и възраст на П. М.. Това разпореждане е предмет на оспорване по реда на чл. 117 от КСО пред директора на ТП на НОИ и с решението на административния орган тази жалба е оставена без уважение. С жалбата срещу Решение № РО-244/09.04.2015г. на директора на ТП на НОИ-С.-град, предявена пред Административен съд София-град и по повод на която е образувано настоящото съдебно производство, В. М. за първи път излага възражения, че при изчисляване размера на добавката от личната пенсия за инвалидност поради общо заболяване на починалия ѝ съпруг, не са включени сумите, които П. А. М. е внасял под формата на осигурителни вноски в Учителски пенсионен фонд от 01.04.2001г. до смъртта му и които вноски са извън вноските по трудовото му правоотношение. Този въпрос не е бил предмет на спор и не е обсъждан в административното производство по издаване на разпореждането, както и при обжалването му и постановяване оспореното решение на директора на ТО на НОИ. Предмет на оспорване в настоящото съдебно производство е законосъобразността на решението на директора на ТП на НОИ и съдът преценява съответствието на същото с процесуалния и материалния закон в рамките на въпросите, с които административният орган е бил сезиран и по които се е произнесъл с решението или отказал да се произнесе, но при наличие на сезиране. В случая жалбоподателката не е отправила искане до органите на НОИ за приизчисление на размера на добавката, съобразно осигурителен доход на П. М.,

включващ и осигурителни вноски в Учителски пенсионен фонд от 01.04.2001г. до смъртта му. Поради тази причина и този въпрос не е бил предмет на разглеждане от административния орган и не попада в предметния обхват на оспорените решение и разпореждане. След като в настоящото производство съдът преценява законосъобразността на решението на директора на ТП на НОИ, то той е ограничен от предметния обхват на решението, поради което възраженията, изложени за първи път в настоящото производство и които не са били предмет на производството пред административния орган по издаване на разпореждането и решението на директора на ТП на НОИ не следва да се обсъждат. В тази част жалбата се явява лишена от предмет, тъй като не е налице административен акт. Както бе посочено, с разпореждане № 470101/101/19.12.2015г. е отказано отпускане на добавка на В. М. от пенсия за осигурителен стаж и възраст на П. М. и това е единствения въпрос, с който ръководителят по ПО е бил сезиран със заявление с вх. № ЖП-830/12.12.2014г. Този е и спорният въпрос, разгледан от директора на ТП на НОИ С. и във връзка с който е постановено оспореното решение № РО-224/09.04.2015г.

По изложените съображения, жалбата в частта ѝ, с която се оспорва Решение № РО-244/09.04.2015г. на директора на ТП на НОИ С. и разпореждане № 470101/101 от 19.12.2014г. на ръководителя на ПО, в частите им, с които не е извършено изчисление на размера на добавката по чл. 84 от КСО, на основание на осигурителен доход, в който са включени осигурителни вноски на наследодателя П. А. М., внасяни в Учителски пенсионен фонд е недопустима. В случай че претендира преизчисление на размера на добавката на посоченото основание, В. М. следва да се сезира компетентните длъжностни лица на ТП на НОИ С. и при наличие на отказ да обжалва издаденото разпореждане по реда на чл. 117 и сл. от КСО.

В останалата ѝ част жалбата е процесуално допустима. Разгледана по същество е неоснователна.

Съгласно чл. 168, ал. 1 АПК съдът преценява законосъобразността на оспорения административен акт на всички основания по чл. 146 АПК, а именно: дали актът е издаден от компетентен административен орган и в установената форма, спазени ли са административнопроизводствените правила и материално-правните разпоредби по издаването му, съобразен ли е актът с целта на закона.

Предмет на съдебен контрол в настоящото производство е решение № РО-244/09.04.2015г., което е издадено от компетентен орган – директорът на ТП на НОИ С. град - чл. 117, ал. 1 от КСО и в предвидената от закона форма – чл. 117, ал. 3 от КСО.

Предмет на спор в разглеждания случай е въпросът от какъв вид пенсия на починалия съпруг П. А. М. - за инвалидност поради общо заболяване или за осигурителен стаж и възраст следва да се определи добавката по чл.84 от Кодекса за социално осигуряване към пенсията на неговата преживяла съпруга В. К. М.. Жалбоподателката претендира отпускане на добавка от личната пенсия за осигурителен стаж и възраст на съпруга ѝ, която според нея той е придобил на 21.05.2012г.- навършването на 65 годишна възраст, към която дата е имал и необходимия осигурителен стаж. Жалбоподателката основава искането си на разпоредбата на чл.83, ал.2 от КСО, според която когато починалият е придобил право на пенсия за осигурителен стаж и възраст, на наследниците се отпуска наследствена пенсия, изчислена от полагащата се пенсия за осигурителен стаж и възраст, ако това е по-благоприятно за тях. Според жалбоподателката, цитираната разпоредба е приложима, независимо от

обстоятелството, че приживе нейният съпруг П. А. М. не е подал заявление за отпускане на пенсия за осигурителен стаж и възраст в ТП на НОИ-С.-град.

Разпоредбата на чл.83 от КСО регламентира отпускането на наследствени пенсии и определянето на техния вид, като в настоящият случай се касае не за отпускане на наследствена пенсия, а за отпускане на добавка от пенсията на починал съпруг, чиято правна уредба е в чл.84 от КСО.

Нормата на чл.83 от КСО регламентира отпускането на наследствени пенсии, като се различават две хипотези.

Първата хипотеза е уредена в чл.83. ал.1 и ал.2 от КСО и обхваща случаите на отпускане на наследствени пенсии при смърт на осигурено лице, на което приживе не е била отпусната никаква пенсия. Употребени са понятията „осигурено лице” или „починало лице”. В този случай се извършва преценка на по-благоприятния вид пенсия - за инвалидност поради общо заболяване или осигурителен стаж и възраст, тъй като със смъртта на осигуреното лице се приема, че същото отговаря на условията за отпускане на лична пенсия за инвалидност поради общо заболяване поради загубена работоспособност повече от 90%.

Втората хипотеза е уредена в чл.83, ал.3 и следващите от КСО. В този случай е употребено понятието пенсионер. Починалото лице е реализирало правото си на пенсия и е получавало пенсия, от която на наследниците с право на наследствена пенсия се отпуска наследствена пенсия съобразно вида на получаваната от наследодателя лична пенсия.

Съгласно чл.83, ал.3 от КСО при смърт на пенсионер, който е получавал лична пенсия за инвалидност поради общо заболяване или трудова злополука или професионална болест, размерът на наследствената пенсия се определя от следващата му се лична пенсия за инвалидност поради трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане повече от 90 на сто. Допълнително в чл.83, ал.6 от КСО е регламентирано, че при смърт на пенсионер, който е получавал лична пенсия за инвалидност поради общо заболяване или лична пенсия за осигурителен стаж и възраст, наследствената пенсия се отпуска в процентите по чл. 81, съобразно вида на получаваната пенсия.

Извън случаите на отпускане на наследствена пенсия по чл.83 от КСО, какъвто не е настоящият случай, в чл.84, ал.1 от КСО изрично е предвидено, че пенсионерът има право на добавка от пенсията или сбора от пенсиите, които е получавал починалия съпруг. Съгласно чл.84, ал.2 от КСО когато починалият съпруг не е получавал пенсия, добавката по ал.1 се определя от пенсията или от сбора на пенсиите, на които починалият е имал право по реда на чл.83.

При анализ на двете разпоредби, тази на чл.83 и тази на чл.84 от КСО, се установява, че законодателят е въвел един и същ принцип, който се свежда до следното: при смърт на осигурено лице, което не е получавало приживе пенсия, законът дава възможност за преценка на по-благоприятния вид пенсия, от който да се определи наследствената пенсия или добавката към пенсията на преживелия съпруг; при смърт на лице, което е придобило и реализирало правото си на пенсия, т.е. лице, което до смъртта си е получавало пенсия, както наследствената пенсия, така и добавката се

определят от вида пенсия, която наследодателят е получавал.

В разглеждания случай по безспорен начин се установява, че починалия П. А. М., съпруг и наследодател на В. К. М. е получавал лична пенсия за инвалидност поради общо заболяване, поради което приложение намира нормата на чл.84, ал.1 от КСО и размерът на добавката към пенсията на жалбоподателката се определя от получаваната от починалия съпруг лична пенсия за инвалидност поради общо заболяване. Искането на жалбоподателката за отпускане на добавка от лична пенсия за осигурителен стаж и възраст на починалия ѝ съпруг, основано на чл.83. ал.2 от КСО и преценка на по-благоприятния вид пенсия на починалия съпруг, от който да се определи добавката, не намира опора в закона, тъй като, както бе посочено по-горе тази преценка е допустима единствено в случаите на смърт на осигурено лице, което не е било пенсионер и не е получавало пенсия.

При така изяснената фактическа обстановка и с оглед цитираните приложими правни норми, оспореното решение на директора на ТП на НОИ С. град се явява законосъобразно и жалбата на В. К. М., като неоснователна, следва да бъде отхвърлена.

По изложените въображения, Административен съд София – град, III отделение, 16-ти състав,

Р Е Ш И:

ОСТАВЯ БЕЗ РАЗГЛЕЖДАНЕ, на основание чл. 159, т. 1 от АПК жалбата на В. К. М., в частта ѝ, с която се оспорва Решение № РО-244/09.04.2015г. на директора на ТП на НОИ С. град и разпореждане № 470101/101 от 19.12.2014г. на ръководителя на ПО, в частите им, с които не е извършено изчисление на размера на добавката по чл. 84 от КСО, на основание на осигурителен доход, в който са включени осигурителни вноски на наследодателя П. А. М., внасяни в Учителски пенсионен фонд.

ПРЕКРАТЯВА производството по административно дело № 4075/2015г., по описа на Административен съд София град в тази част.

ОТХВЪРЛЯ, на основание чл. 172, ал. 2 от АПК, жалбата В. К. М. срещу Решение № РО-224 от 09.04.2015г. на директора на Териториално поделение на НОИ С. град в останалата част.

Решението подлежи на касационно обжалване пред Върховния административен съд в 14 – дневен срок от съобщението за постановяването му на страните.

Съдия: